



20 september 2022

Vandaag heeft Minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat het Deltaprogramma 2023 aangeboden aan de Tweede Kamer.

Vorige zomer werden Limburg en delen van Duitsland en België getroffen door overstromingen met doden, miljardenschade en maatschappelijke ontwrichting tot gevolg. Afgelopen zomer waren het de droogte en hitte die niet alleen ons land, maar een groot deel van Europa parten speelden. De rapporten van het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) laten de gevolgen van klimaatverandering steeds duidelijker zien. Met extreme buien, hittegolven, droogte, overstromingen en zeespiegelstijging. Bovendien gaat het deels sneller en vaker, en zijn de gevolgen ingrijpender dan eerder voorzien.

De noodzaak om ons aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering wordt steeds groter. Niet alles kan meer overal zoals we het gewend waren. Maar er liggen ook grote kansen om ons land en onze delta voor de lange termijn klimaatbestendig in te richten door het bodem- en watersysteem sturend te laten zijn in de ruimtelijke ordening.

Uitdagingen integraal aanpakken

De titel van het DP2023 – Versnellen, verbinden, verbouwen – brengt tot uitdrukking wat er komende jaren moet gebeuren om een leefbare en duurzame toekomst voor iedereen veilig te stellen. Het roept op tot actie. Actie van iedereen die al betrokken is bij het nationaal Deltaprogramma, maar ook van partijen die nog niet voluit betrokken zijn. Denk aan projectontwikkelaars, aan ambtenaren in de ruimtelijke ordening, aan natuurbeheerders en energiemaatschappijen. Want als één ding duidelijk is, is het dat we de grootste uitdagingen waar we in Nederland voor staan, integraal moeten aanpakken. En dat niet alle oplossingen alleen van de overheid kunnen komen.

We hebben met dat doel ook een [videoserie](#) gemaakt, waarmee we professionals en andere geïnteresseerden willen inspireren om werk te maken van klimaatadaptatie.

‘Maak werk van klimaatadaptatie’ was ook de titel van mijn laatste advies aan de ministers van IenW, LNV (Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit) en VRO (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening). De briefadviezen over woningbouw zijn goed ontvangen en ik ben verheugd dat minister De Jonge van VRO en minister Harbers van IenW aangeven dat klimaatbestendig en waterrobuust bouwen de norm moet worden.

Aan de slag!

Het komende jaar staan alle overheden voor de grote uitdaging om richting en invulling te geven aan grote veranderingen in onze fysieke leefomgeving. De beleidsprogramma's van het kabinet zijn in mei bekend geworden en de ambities zijn stevig. Bij de provincies ligt de opgave om voor 1 juli 2023 samen met de regionale partners gebiedsgericht uitwerking te geven aan onder meer de NOVEX, het IenW programma 'Water en bodem sturend', gebiedsprogramma's voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) en de Regionale energiestrategieën.

Ik adviseer de overheden die betrokken zijn bij dit DP2023 de opgaven in het stedelijk gebied en in het landelijk gebied voor natuurherstel en duurzame landbouw zo veel mogelijk te koppelen aan de doelen van het Deltaprogramma. Ik raad hen ook aan gebruik te maken van de governance aanpak van het Deltaprogramma, om zo een vliegende start te maken.

Tot slot zeg ik: de tijd van vrijblijvendheid is voorbij, ga echt aan de slag! Ik roep alle betrokken partijen op om vanaf nu water en bodem sturend te laten zijn in de ruimtelijke inrichting, de woningbouw klimaatbestendig en waterrobuust uit te voeren, zuiniger om te gaan met ons zoetwater, de klimaatstresstesten te verbreden, aan de slag te gaan met gevolgbeperving en crisismanagement en met de bescherming van onze natuur en biodiversiteit. En het mag duidelijk zijn: als de wereldgemeenschap er niet in slaagt om de opwarming van de atmosfeer en de oceanen te beperken, zoals al zeven jaar geleden in Parijs is afgesproken, dan zal de klimaatadaptatie steeds moeilijker worden, óók in ons land.

Brochure

Graag wil ik iedereen bedanken die een bijdrage aan dit Deltaprogramma heeft geleverd. Betrokkenen bij de Rijksoverheid, provincies, waterschappen, gemeenten en veiligheidsregio's, maar ook bij bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties. Dankzij jullie is het weer gelukt om onze jaarlijkse verantwoording en plannen te presenteren! Naast het complete Deltaprogramma 2023, is dit jaar de brochure 'Hoofdlijnen Deltaprogramma' gemaakt. Deze brochure biedt een snelle blik op de hoofdlijnen van de voortgang en vindt u [hier](#).

U opent DP2023 door [hier te klikken](#). DP2023 is tevens te vinden op www.deltaprogramma.nl.

Peter Glas

Deltacommissaris